

all omsorg vårdas.

Det finnes ett viktigt skäl förhanden att icke lättsinnigt afvisa frågan om folkskolan, om folkets bildning öfverhufvud. Detta skäl ligger i den fara, som nära hotar de Europeiska samhällenas lugna bestånd och utveckling. Man säger väl: det är den stora olikheten i materiela fördelar, den tillvexande pauperismen, proletariatet, som bör väcka farhåga. Enligt vår åsigt tager man vid detta påstående ytan för kärnan. Det hotande brådjudet är i sjelfva verket det svalg, som skiljer de herrskande samhällsklassernas intellektuella bildning från massans. Ty det är i massans råhet och okunnighet, pauperismen har sitt upphof. Hvarje samtidens bemödande att jemna denna olikhet i bildning är ett bålverk att skydda efterkommandes lif och egendom. Och i hvilket land finnes väl bättre utrymme till detta stilla andens arbete än i Finland?

10

201 DE KONSERVATIVA.

Saima n:o 15 10.1V 1845

Vår Herre sagt: »Mit ord består
I evighet, och ej förgår,
Hvad sannt och rätt är, uppå jorden;»
Dock kloka gubbar kommo sen,
Framstapplande på skrala ben
De togo Skaparn ej på orden;
Men sade: »här den blinde ser,
Att allting häfves upp och ner,
Och intet stadigt finns nu mera,
Båd rätt och sanning sneda stå,
Snart skola de till spillo gå,
Om vi dem icke konservera.»

20

30

Momus.

202 MORGONBLADET.

Saima n:o 15 10.1V 1845

Ehuru litet Saimas erkännande kan verka till eller ifrån, anse vi likväl vårt blad för dess egen skuld icke böra fördröja uttalandet af det bifall, den läsande allmänheten skänkt Morgonbladet i dess nya uppträdande. Vi hafva både erkänt och i detta blad yttrat vår öfvertygelse, att M. B. äfven under dess förra ledning varit den enda tidning i landet, som visat någon håg att lyfta sig öfver den vanliga sammanraffsade spaltfyllnaden och i detta bemödande lyckats, genom att väcka och underhålla intresset för flera fosterländska angelägenheter, synnerligast för landets språk och litteratur. Möjligen kunde någon tröghet i formen läggas detsamma till last. Men vi anse mindre denna omständighet än allmänhetens, af det öfriga tidningsskräpet fostrade och omsorgsfullt närda litterära håglöshet hafva vållat, att Morgonbladet rönte mindre framgång, än det otvifvelaktigt förtjenat. Ty det var äfven så landets »bäst redigerade Tidning!.»

40

50

¹ M. Bs dåvarande Redaktion upptog vårt här citerade yttrande med en nog kostlig blygsamhet, icke besinnande, huru litet ett sådant loford *kan* innebära.

Under sednare hälften af förra året kom bladet under ny ledning. Hvad det härigenom vunnit, är obestriddigen en större rörlighet, mångsidighet och denna lätthet i formen, hvilken man förut hos detsamma saknade. Isynnerhet hafva dessa fördelar framstått i M. B:s uppträdande på det nya året. I skämt och allvar har det härunder bekänt sig till ecclesia militans, såsom sig bör anfallande, icke sysselsatt med småaktigt sjelfförvar. Dess vapen hafva varit i allo ridderliga, deras föremål blott unnantagsvis den periodiska pressen. Denna sednare taktik kan vara berömvärd, om »under närvarande förhållanden» publikens uppmärksamhet får anses vara väckt på tidningarnes innehållslöshet. Ty en kritik öfver vissa Tidningar båtär dessa sjelfva – aldrig. I öfrigt har, såsom sagdt, M. B. visat, att det icke anser sofva för jordens högsta goda. Och redan detta är en förtjenst desto större, ju ovanligare den i vårt kära fädernesland är. Behandlas de ämnen, som äro egnade att väcka intresse, med den talang, hvarom flera bland M. B:s artiklar bära vittne, så bör under ihärdigt arbete målet icke förfelas, d. ä. landets tidnings litteratur upphjelpas ur dess lägervall och verka gagneligt, åtminstone upphöra att förderfva.

De poésier M. B. innehållit under den välbekanta signaturen F. B. (från årets början äfven utan signatur) öfverträffa till en del så mycket allt vanligt tidningsrim, att de väl skulle förtjena sin egen recension. Deras lynne har varit en frihet och friskhet, hvilken vittnar om mera universel anda, än den vanligen finnes hos vårt lands diktare, och det måste glädja hvarje fångens vän att finna, huru fångaren i dem med raska steg frigör sig från de band, som förut mattat hans andes flygt. Ett sådant befrielsemedel är utan tvifvel ironin och satiren, i hvilken art M. B. innehållit enligt vår tanke verkliga mästarstycken.

Skulle M. B. tro våra önsknings öfverensstämma med allmänhetens, så anse vi billigt erinra: att bladet på den ort, der det utgifves, väl borde ega tillgång till större förråd på fakta såsom underlag till dess resonerande artiklar; att det med alltförstor liberalitet och för litet urval lemnat plats för insända artiklar; att vidare dess »stående följetong» hvarken genom något bemödande att bilda läsarens smak eller genom någon allvarligare »tendens» anslutit sig till Tidningens sträfvanden i öfrigt. Det vore gagnlost att uppställa fordringar på rättelse häruti, om de icke skulle göras i Tidningspressens gemensamma intresse och ställas på en redaktion, hvilken säkert icke saknar förmåga att uppfylla dem.

40

203 *BLAND LOFVANDE FÖRETEELSER ÄR FINSKA SÄLLSKAPETS VERKSAMHET ...*

Saima n:o 15 10.IV 1845

Bland lofvande företeelser är Finska Sällskapets verksamhet under nu innevarande år. Sällskapet har nemligen öfvertagit utgifvandet af Tidskriften *Suomi* likasom af H:r Cajans *Finska Historie*, andra upplagan, samt har derjemte för afsigt att utgifva en öfversättning af Euklides, de fyra första böckerna, af en Svensk folkskrift »Grannarne i Skärgården». och en *Finsk Robinson Skrifter* för undervisningen och för folket äro utan tvifvel i närvarande ögonblick de viktigaste och mest egnade att verka för Finska språkets insättande i dess rättigheter. I afseende å öfversättningen i Euklides vilje vi erinra, att äfven Hr. Heikels bearbetning af första Boken blifvit till Finskan öfversatt och

50